

DOFTRAVEL, Tour de Sønderjylland 1-4 maj 2025.

TURRAPPORT

Glade deltagere ved Kammerslusen. Foto Marianne Petersen

DOFTRAVEL gennemførte i maj 25 sin seneste udgave af en busrundtur i Jylland. Denne gang med fokus på det vestlige Sønderjylland.

Turens ledere var Christian Wodstrup og Torben Evald. Der deltog 14 gæster på turen.

Turen startede på Kolding station hvor en mindre bus fra det lokale firma, 'Clausens busser' hentede os. Efter en lidt forsinket afgang sigtede vi mod Draved skov for at se efter spætter og andre skovfugle.

En frokost indkøbt i brugsen i Løgumkloster blev indtaget i bussen.

Draved skov skuffede noget, og det gik derfra til Kongens Mose, først det store overdrevsområde og siden det gamle fugletårn. Her oplevede de fleste en meget fin optræden af skovpiber i sangflugt.

Efterfølgende gik turen til Hostrup by, hvor vi sammen med lokale Jens Peter Kjæren forgæves søgte efter turteldue. En deltager der, blev siddende ved bussen for at nyde stilheden opdagede sidenhen via sin tændte mobil at fuglen havde sagt noget i nærheden. Efter Hostrup kørte vi til nærliggende Jersing, hvor vi besøgte den lokale storkerede, hvor hannen lå på reden.

Derfra da, dagen gik hurtigt til Tønder, hvor vi indkvarterede os på Tønder Hotel og fik et fint aftensmåltid der.

En lang dag sluttede i Sølsted Mose hvor fugleværnsfondens formand Martin Iversen og Torben Evald guidede rundt i en fællestur mellem os og fugleværnsfonden. I alt 25 gæster deltog, og havde fine oplevelser med blåhalse, rørdrum, traner og en meget fin aften.

Næstmorgen tidligt op. Tur til Nørresø, sydvest for Tønder. Moseterner og vadefugle var target, begge blev opnået med de første 3 sortterner på turen og mange vadere, herunder spillende brushøns.

Tilbage til morgenmad på hotellet, udtjekning og tilbage til Vidåen, hvor en gåtur langs denne til Terkesbøl sø ventede. Terkesbøl sø der snarere er en udbugtning på Vidåen er centrum i sortterneprojektet, hvor der lægges redeplatforme ud på vandfladerne.

Vi så 18 sortterner på stedet.

Tilbage i bussen kørte vi til Vidåslusen, hvor frokosten blev indtaget, vadehavet og marsken nydt uden de helt store fugleoplevelser. Nordpå til Ballum sluse, via engene og en fin hedehøg hun på vejen. Yderligere nogle kilometer nordpå ankom vi v 5-tiden til Motel Rovli, et lille motel beliggende i Brøns.

Troldand var en svær art på turen. Foto TE

Rødstjert var almindelig i haven ved motel Rovli. Foto TE

Aftensmåltid indtog vi på Brønskro, hvor schnitzler og øl var ret store, og dernæst til Randerup efter Slørugle. Det lykkedes for nogle at se den flyve ud ret sent, andre havde givet op og missede den under iø hyggelig småsnak. Trætte tilbage til motellet for natten.

Den 3/5 startede dagen med en solid morgenmad på motellet, hvorefter vi kørte til Rømø, for at tjekke den nordlige del af Lakolk strand før bilerne for alvor ankom. Det blæste en del, og der var

derfor også lidt aktivitet ude over havet, uden at det dog blev til meget andet end sorttænder og edderfugle. Stranden gav dog både dværgterne og hvidbrystet præstekrave. Derfra til Juvre med fokus på morgenfald af småfugle. Noget skuffende, kun et par gærdesangere, men til gengæld flotte stenpikkere i en flok på 14 og en rigtig fin pomeransfugl.

Frokost indkøbt i Brugsen, Skærbæk og hurtigt videre da vandstanden tillod en tur til Mandø som flere aldrig havde været på. Vejret grynede til og på Mandø fik vi både regn og blæst. Det blev dog til skestørke og spillende brushøns, men lang næse til sneppekliren, der ellers havde været på plads indtil et par dage før.

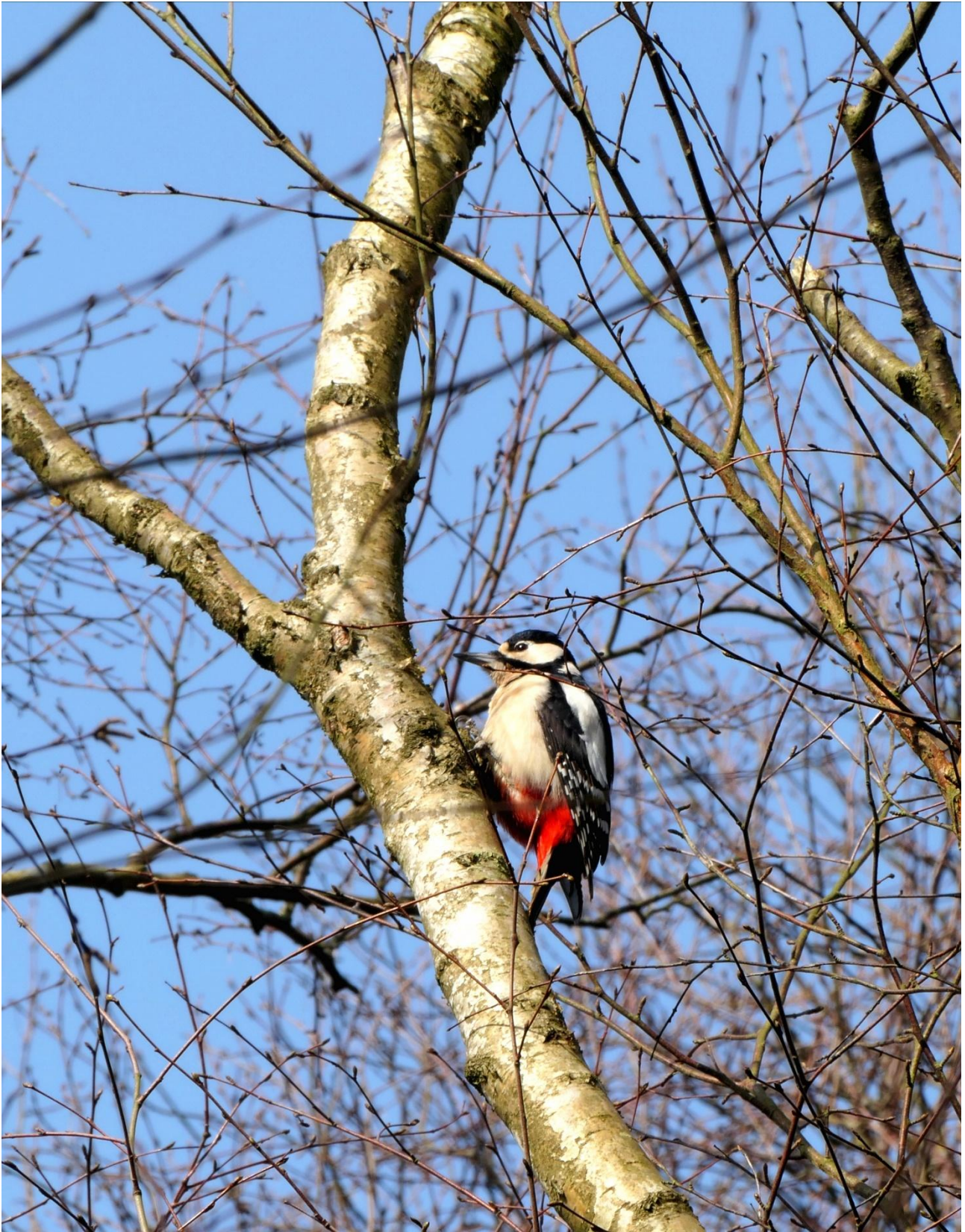

Starndskaden var karakterfugl på Mandø. Foto TE

Vejen tilbage over låningsvejen bød på et par fine stenvendere. Bagvejen tilbage til Brøns gik via Rejsby enge uden de store oplevelser i den ret tætte regn.

Ingen aftenobs, men et fint tapasbord leveret udefra gav anledning til hygge, snak og lidt senere sengetid end måske godt var.

Søndag d 4 var vi igen tidligt oppe, vejret noget bedre, men fortsat blæsende og vi valgte derfor en tur i den nærliggende skov,- Brøns, eller Kalby plantage. En fin lille ret urørt pirvat skov.

Stor flagspætte, eneste sikre spætteart på turen. Foto TE

Vi fik ikke mange skovfugle som vi ellers manglede lidt af på turen, kun en spætte lod sig høre og se kortvarigt,- nemlig en stor. I alt således kun en sikkert bestemt spætte på turen, men de er vel på dette tidspunkt optaget af rugning ?. En lille bitte mose i skoven overraskede med et par traner, der gav en rigtig fin opvisning med sang og flyveshow.

Vi kørte nordpå og tog et stop ved Sneum Engsø, igen frokost af den medbragte slags, i dag mest rester fra gårsdagens tapas. Sneum bød på 2 sorthovedet måger i den store hættemågekoloni.

Herfra til Føvling for at kigge efter kirkeugle der skulle være på plads i den sædvanlige kasse.

Da vi kørte ind på parkeringspladsen ved kirken, fløj uglen lige forbi forruden, og syd mod en gruppe træer. Blev ikke set siden, og kun én af deltagerne så den, heldigvis Jens der var taget hele vejen fra Bornholm for at være med og bla se denne, der således var ny art.

Vi sluttede turen på Kolding Banegård, hvorefter alle efter en supergo tur tog hver deres retning hjemad.

Reflexion:

Superfin tur med mange fine oplevelser. Vejret var egentlig fint, lokaliteterne ligeså, lidt få fugle ikke mindst i skove og for småfuglenes vedkommende. Vi slog ifølge nogle af dem der var med den tidligere artsrekord, vi på 144 arter, mod den tidligere rekord på 139. Så artsmæssigt ok.

Var tidspunktet på året det rette, ramte vi den enkelte lokalitet på det rette tidspunkt. Det er altid det man spørger sig når man tager hjem, en ting er sikkert, næste tur bliver selv med samme logistik helt anderledes, for sådan er naturen heldigvis.

Torben og Christian.

Tak for turen til alle deltagere og til:

-Jens Peter Kjær og Martin Iversen for gæsteoptrædende

-Tønder Hotel for husly

-Motel Rovli og 'Maj' for overnatninger og gode måltider

-Brøns kro for en 'stor' madoplevelse m wienerschnitzler til de fleste

-Clausen busser for gode faciliteter, god kørsel og chauffører, der tog vores improvisationer i stiv arm og bidrog med humør og lokal historik.

Tour de Sønderjylland 2025

Artsliste:

Gråstrubet Lappedykker: Kun set ved Rejsby engsø d 3/5 2 eks.

Toppet lappedykker: Kun set med et enkelt eks ved Rejsby Engsø 3/5

Fiskehejre: Almindelig mange steder, 2 kolonier set, 1 syd for Nørresø (tyske side), 1 syd for rejsby 3/5.

Sølvhejre: enkeltindivider set ved kysten, 8 ved Kammerslusen d 4/5.

Rørdrum. Set flyvende og hørt med op til 4 individer i Sølsted mose 1/5

Skarv: Enkelte set langs kysten i søer og åløb.

Hvid stork. 1 set på rede ved Jelsing 1/5

Trane: Set i stort set alle lidt større mose/vådområder. En overraskelse i lille fin mose i Brøns skov 4/5.

Skestork: 9 set i silende regn på Mandø, 3/5.

Agerhøne: enkelte set, bla 2 fine med pomeransfugle på Ballum enge 2/5.

Fasan: Almindeligt udsat jagt dyr.

Grågås: Set mange steder, ynglefugl ved mange vandhuller og i moser.

Bramgås: Mange set, men de fleste nok allerede trukket. Flest Mandø og mellemstore flokke på afstand ved Margrthekog.

Knortegås: Set langs kysten, flest Mandø 3/5.

Kortnæbbet gås: enkelte set ved Mandøs forland. (e)

Knopsvane: Set ved de fleste større vådområder.

Sangsvane: En enkelt set græssende med knopsvaner ved Rejsby engsø, 3/5.

Gravand: Ret Almindelige i alle vådområder, flest Nørresø og Mandø.

Sortand: En del småflokke set fouragende over havet fra Rømø strand.

Edderfugl. Enkelte set over havet fra Rømø strand 3/5.

Gråand. Set mange steder mest par, både langs renderne i marsken, i søer og forlande.

Pibeand: Ret almindeligt, men flest nok allerede trukket nordover, set ved søer og vådområder i marsken.

Knarand: Ret almindelige, mest indlandssøer, første set i Nørresø 2/5

Krikand: almindelige stort set ved alle vådområder, op til 20 set i Nørresø.

Skeand: Set flere steder, flest sø i Margrethekog med 10 stk

Atlingand: Set enkelte steder først ved Nørresø med 4 bla en smuk han, d 2/5

Spidsand: 1 set i sø ved Margrthekog 2/5

Troldand: set flere steder, ret almindelig ynglefugl.

Hvinand: et par set ved Sneum digesø, 4/5.

Toppet skallesluger: En hun set i sø i Margrethe kog 2/5.

Blishøne: set mange steder, alm ynglefugl.

Grønbenet rørhøne. Kun 2 fugle noteret, bla i klæggrav på Mandø.

Vandrikse: Hørt flere gange i moser og marsk, bla 3 hørt Sølsted mose 1/5.

Stormmåge: Spredte obs, ingen detaljer noteret.

Hættemåge. Set mange steder, flest ved den store koloni ved Sneum engsø 3/5.

Sildemåge: Flere enkeltindivider og enkelte småflokke set, bla 8 på Juvre 3/5.

Svartbag: Enkelte fugle set, bla Juvre.

Sølvmåge: Ret få set, er mest på yngleplads nu.

Sorthovedet måge: Et par set ved Sneum engsø, 4/5.

Fjordterne: flere set, første gang ved Nørresø d 2/5 morgen med op til 10 fugle.

Havterne: 1 set ved sø i Margrethe kog, 3/5.

Dværgterne: Een observation, af én fugl ved indhegningen for hvidbrystet præstekrave d 3/5 om morgenen.

Sortterne: Set med 2 trækkende over Nørresø om morgenen d 2/5 og senere 18 ved Terkesbøl sø, sortterneprojektet samme formiddag.

Stor Præstekrave: Set på Rømø strand , Mandø og sneum

Lille Præstekrave: op til 5 set på Mandø 3/5.

Hvidbrystet præstekrave: tre lidt tidlige fugle set ved indhegningen på Rømø strand om morgen d 3/5.

Vibe. Relativt almindelig mange steder.

Pomeransfugl. Større flok -14 set på Ballum enge 2/5 og en enkelt med hjejler på Juvre - Rømø d 3/5.

Hjejle: Noteret ved Ballum enge, 2/5 og Juvre 3/5, hvor op mod 100 fugle blev set. Fin opvisning af både vinter og forårsdragter

Strandhjejle: 2 eks set på Mandø 3/5.

Mudderklire: 2 set i Nørresø 2/5

Tinksmed: Mindst 30 set i Nørresø 2/5

Svaleklire: ialt 3 obs, opflyvende fra fugtige områder.

Hvidklire: Ret fåtallig, flest Nørresø 2/5 med ca 10 eks.

Sortklire: 3 eks, hvoraf én i smuk sommerdragt, Kongens Mose 1/5.

Rødben: Talrig langs kysten, på Mandø og ved Nørresø.

Brushane. Talrig, flest Nørresø med op mod 100, og Mandø med mindst 50, heraf en del spillende på de nordøstlige enge.

Stor regnspove. Almindeligt forekommende, både på marker og rastende på vader.

Lille regnspove: enkelte set, flest hørt overflyve enkeltvis og i småflokke.

Lille Kobbersneppe: Større flokke på afstand på vadeblader, enkelte set rigtig godt, bla forlandet ved Sneum engssø 4/5.

Stor Kobbersneppe: Én set på Juvre 3/5 og op til 10 Mandø 4/5. Hlavskidt vejr der gav kun få glimt af parringsflugt.

Strandskade: Ganske mange, flest Mandø, hvor den bla optræder nærmest som solsorte i haver.

Sandløber: En del set på Rømø strand 3/5, op mod 25 noteret.

Stenvender: Set 3/5 Rømø dæmningen, 2 eks og 3 på Låningsvejen på vej til Mandø senere samme dag.

Alm. Ryle: Mange set i blandede ryleflokke på vaderne.

Dværgryle: En enkelt ryle af denne type blev noteret i en blandet flok ved Ballum Sluse 2/5

Islandsk ryle: Flere store flokke set på vaderne, flest ved Ballum sluse 2/5.

Krumnæbbet ryle. Enkelte set i blandede ryleflokke på vaderne.

Dobbeltbekkasin: Spillende i Sølsted mose d 1/5 og desuden set rastende på Mandø.

Klyde: Koloni ved sø i magisterkogen på ca 75 fugle, desuden st rastende ved Sneum engssø d 4/5.

Bysvale: Kom først i bogen d 3/5 i regnvej ved Rejsby engså på vej hjem fra Mndø.

Landsvale: ret almindelig de fleste steder, generelt flest svaler set fouragerende over søer, bla Nørresø

og Rejsby Engssø.

Digesvale: 2 stk set 4/5 ved Kammerslusen.

Ringdue: Almindelig mange steder.

Klippedue: mange sjove duehybrider set, fint område for dueslag. Kun enkelte lignede 'rigtige' klippeduer, men var det nok ikke.

Tyrkerdue: Set i flere af de mindre landsbyer, alle dage.

Huldue: Hørt syngende i Draved skov 1/5.

Slørugle: 1 set flyvende ud af laden ved Renderup 2/5. (e)

Kirkeugle: 1 set flyvende ved Føvling 4/5. (e)

Musvåge: Set i parringsspil Draved skov 1/5, og siden set og hørt flere steder undervejs.

Havørn: i alt over 15 individer set, flest fouragerende, både yngre fugle og helt gamle. Har vel unger nu i flere af de lokale ynglepar.

Rød glente: dels set fra bussen på vej fra Kolding (dens gamle stronghold i danmark) og også obs fra Draved skov.

Spurvehøg: Enkelte set i glimt, jagende i terrænet, i alt ca 5 obs.

Hedehøg: 1 fin hun set på Ballum enge d 2/5, senere glimt, i alt 3 fugle.

Rørhøg: flere set, både i egentlige moser, men også fouragerende i landbrugslandet.

Blå kærhøg: 1 set forbiglyvende på Mandø 3/5.

Lærkefalk: 2 set ved Kongens mose 1/5, parringsflugt.

Tårnfalk: Almindelig, set mange steder.

Skægmejse: Hørt fåtalligt ved Nørresø 2/5 (e)

Blåmejse: Almindelig

Musvit: Almindelig

Gråmejse. Flere hørt, enkelte set, primært Draved skov 1/5.

Spætmejse. Kun hørt et par gange, forbavsende fåtallig

Stor flagspætte: Hørt en enkelt gang og set overflyvende i Brøns. Tavs og fåtallig.

'Lille spætte' sp: 1 hørt kortvarigt trommende i Draved skov. (e)

Træløber: 1 hørt ved moteller i Brøns 3/5 (e)

Korttået Træløber: hørt flere gange i Draved skov d 1/5

Broget fluesnapper: I alt 3 set og hørt.

Fuglekonge: 1 Hørt og set i Brøns skov 4/5

Gærdesmutte: Almindelig på hele turen

Rødhals: Forbavsende få, kun en bogført, nemlig bag motellet i Brøns sent aften, begge dage.

Jernspurv: Hørt en enkelt gang i Hostrup, d 1/5.

Gransanger: Mange hørt og set på hele turen

Løvsanger: Mange hørt og set på hele turen.

Munk: Underholdt med sin fine sang mange steder, alle dage.

Gærdesanger: set og hørt de fleste dage, Fin intro til sang ved Martin Iversen gjorde den lettere at finde med dens karakteristiske pind mod gærdelyd.

Tornsanger: Fåtalligt hørt og set, primært ved Kongens mose.

Sivsanger: Almindelig og karakterfugl ved alle steder med siv og rør, naturligvis mest i marsken.

Græshoppesanger: Hørt både i Sølsted mose og ved tilfældigt stop nær Kildebjerg sø 3/5

Savisanger: Hørt ved Terkesbøl sø d 2/5

Rødstjert: Meget almindelig alle steder.

Blåhals: Ganske mange set og ikke mindst hørt. Flest aftenturen ved Sølsted med 8 syngende. Nok turens fugl.

Solsort: Almindelig i de fleste områder, dog alment nok mere fåtalligt end de sidste par år.

Sangdrossel: Få hørt og set, dog færre end forventet.

Misteldrossel. Kun få hørt og set, overraskende fåtallig, stort set holdt op med at synge.

Stær: Almindelig, særligt dejligt med en optræden med 'lille' sort sol i Sølsted mose d 1/5.

Stenpikker: Set rastende både 2 og 3/5, sidst på Juvre med i alt 14 smukke individer.

Bynkefugl: 2 set ved Kongens mose. 1/5.

Sortstrubet bynkefugl: Kun set en enkelt gang ved Vidåen 2/5.

Sanglærke: Dejligt mange syngende overalt i landskabet.

Engpiber: Set og hørt jævnligt, specielt langs digerne.

Skærpiber. Et enkelt individ hørt på Juvre 3/5. (e.)

Skovpiber: Set og hørt fåtalligt. Et individ der optrådte med fin sangflugt vakte beundring i Kongens mose d 1/5.

Gul vipstjert: Flere hørt og enkelte set, flest jo længere mod vest vi kom. Dels trækkende, men også fouragerende i og på marker. Alle nominatsform.

Hvid vipstjert. Almindelig, og set mange gange.

Bogfinke. Set og hørt flere steder, flest nok i Brøns skov 4/5

Grønirisk: set og hørt ved Lægan ved Vidåen, 2/5.

Grønsisken: enkelte hørt overflyvende, bla Juvre 3/5.

Stillits: Almindelig i Haver og smålunde.

Torniririsk: Almindelig i det lidt åbne landskab.

Gråsisken: Fåtalligt set og hørt i Sølsted mose, hvor den er ynglefugl.

Kærnebider: Enkelte hørt i Draved skov 1/5

Dompap: Enkelte hørt i Draved Skov 1/5.

Gulspurv: hørt og set dagligt, spredt i landskabet.

Bomlærke, enkelte set, lille flok på 8 fugle set i Sølsted mose d 1/5

Rørspurv: Karakterfugl i marsken, op mod hundrede set specielt ved Terkesbøl Sø 2/5

Gråspurv: Hostrup gav flere obs af denne art.

Skovspurv: Almindelig ved al mindre bebyggelse.

Grå/sortkrage: Både rene individer a begge typer og blandingsprodukter set spredt i landskabet.

Ravn: Spredte obs, max 3 set ved Kongens mose 1/5.

Råge: Set sporadisk, men stor koloni lige vest for Ribe m op til hundrede beboere.

Allike: Enkelte set, mest omkring småbyer.

Husskade. Enkelte set spredt i landskabet.

Skovskade. Enkelte hørt i Draved 1/5. Set spredt i landskabet siden.

TE